

05 Questions jointes de

- **M. Stefaan Van Hecke au vice-premier ministre et ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles sur "le manque de places dans les établissements pénitentiaires" (n° 4135)**

- **Mme Josée Lejeune au vice-premier ministre et ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles sur "la surpopulation carcérale" (n° 4261)**

- **Mme Kattrin Jadin au vice-premier ministre et ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles sur "le manque de places dans les prisons" (n° 4295)**

- **M. Bert Schoofs au vice-premier ministre et ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles sur "le manque de capacité carcérale" (n° 4325)**

05.01 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen!): Mijnheer de minister, het tekort aan plaatsen in de gevangnissen is geen nieuw probleem. De voorbije weken werden wij geconfronteerd met een opmerkelijk initiatief, namelijk uw zoektocht naar plaatsen. U hebt zelfs even over de grens gekeken, in Nederland, en gevraagd of wij daar misschien 300 cellen konden huren om er onze Belgische veroordeelden in onder te brengen.

De Nederlanders waren blijkbaar niet zo happig om daarop in te gaan. Het ging dus niet door, wegens een aantal problemen. Zij waren wel onmiddellijk bereid om hun overtollige gevangenisboten aan u aan te bieden. Het verheugt mij dat u daar niet bent op ingegaan, mijnheer de minister. Als Nederlanders iets aanbieden, moet men altijd heel waakzaam zijn. Ze waren trouwens ook heel duur.

Wij hebben deze discussie al eens gevoerd in de commissie. Mevrouw Onkelinx heeft toen ook nog geantwoord. Toen bleek dat dit geen oplossing was, maar veeleer een systeem met heel veel problemen inzake veiligheid, kwaliteit en dergelijke. Ik meen dus dat het goed is dat u dat aanbod vriendelijk hebt afgeslagen. De vraag is echter waar u nu bent beland in uw zoektocht naar oplossingen.

Wij hebben daarnet uw beleidsverklaring gehoord, maar u bent nogal vaag gebleven over de weg die u wilt opgaan. Ik herinner mij nog dat u zei dat u binnen de twee jaar in 1.500 plaatsen zou voorzien, maar sinds u minister bent, zie ik dat getal niet meer opduiken.

Mijn vraag is heel concreet: wat zult u in deze legislatuur nog doen om het probleem van de overbevolking aan te pakken? Hoe zult u die 1.500 plaatsen creëren? In een antwoord op een vorige vraag hebt u al duidelijk gemaakt dat de voorbereiding voor het bouwen van nieuwe gevangnissen al snel twee jaar duurt en dat de uitvoering zelf ook nog twee jaar duurt. Het duurt met andere woorden eigenlijk nog vier jaar, als u vandaag zou beginnen, voor er een gevangenis gebouwd kan worden.

Welke oplossingen ziet u om de extra gevangenisplaatsen te realiseren? Welke maatregelen zult u nemen om de behoefte aan gevangenisplaatsen te verminderen? Ik begrijp dat een deel van de vraag al is beantwoord door uw exposé van daarnet, maar misschien kunt wat meer details geven, want ik vond dat u redelijk vaag was.

05.02 Josée Lejeune (MR): Monsieur le ministre, vous avez annoncé à maintes reprises que la lutte contre la surpopulation carcérale constituait l'une de vos priorités. Le 29 février 2008, on

comptait 9.862 détenus pour 8.422 places. Il manque environ 1.500 cellules, sans oublier 380 cellules inutilisables, car en rénovation.

Lors de la réunion de commission du 13 février, en réponse à une question d'un collègue sur cette problématique, vous avez confirmé votre intention d'augmenter la capacité d'accueil dans les établissements pénitentiaires. En outre, la presse a dernièrement relaté le contenu d'un courrier émanant de l'administration pénitentiaire, qui évoquait l'idée de louer des cellules à nos voisins du Nord, lesquels se trouveraient en surcapacité avec 3.300 cellules vides. Cette possibilité était présentée comme une solution provisoire: 300 cellules pour une durée de trois ans.

Monsieur le ministre, j'avoue avoir pensé à un poisson d'avril en lisant cet article. Il semblerait que les autorités néerlandaises ne soient pas favorables à la création dans leurs prisons de quartiers considérés comme relevant du territoire belge. La voie diplomatique pourrait être envisagée.

Je ne souhaite pas revenir sur la cause de cette surpopulation. Toutefois, plusieurs questions me viennent à l'esprit.

Confirmez-vous les informations relayées par la presse?

Dans l'affirmative, où en sont les négociations avec les autorités néerlandaises?

Quelles sont les garanties sur la légalité du système?

Quel serait le tribunal d'application des peines compétent?

Pour quel type de peine cette mesure serait-elle envisagée?

Sachant qu'un détenu coûterait 102 euros par jour à l'État – il s'agit d'une information communiquée par la presse –, pouvons-nous estimer ce qu'il en coûterait s'il était transféré chez nos voisins?

De quelle manière serait assurée la surveillance? Quid en cas d'évasion?

Qu'en est-il de la prétendue proposition des Pays-Bas de vendre ou de louer leurs bateaux-prisons?

05.03 Kattrin Jadin (MR): Madame la présidente monsieur le ministre, comme mes prédécesseurs, je me pose les mêmes questions.

Le 29 mars dernier, la presse s'est fait l'écho d'un échange de courriers entre la Direction générale des établissements pénitentiaires belges et les autorités néerlandaises. Par rapport au manque important de places carcérales en Belgique – on parle de 300 cellules –, on pouvait comprendre l'intérêt des autorités belges pour quelques opportunités présentées par les Pays-Bas, notamment à Breda et à Maastricht.

Mme Lejeune l'a précisé, il est vrai qu'on aurait pu penser à un poisson d'avril puisque deux jours plus tard, on parlait de l'opportunité de louer des bateaux carcéraux. J'ai moi-même fait quelques vérifications pour ne pas prendre le risque de vous poser une question non fondée.

Même si ce n'est plus d'actualité, j'ai quelques questions à vous poser.

Le directeur général des établissements pénitentiaires a-t-il pris ces contacts à votre demande ou à son initiative?

Envisagez-vous de faire la même chose à l'égard d'autres pays? Si oui, lesquels?

Cette volonté d'envoyer les condamnés purger leurs peines à l'étranger – j'ai compris que les bateaux ne sont plus une hypothèse crédible – hypothèque-t-elle les projets de rénovation et de construction de nouvelles cellules sur le territoire national?

Confirmez-vous que la solution proposée par les Pays-Bas de nous louer ou de nous vendre leurs bateaux paraît peu envisageable?

Enfin, quelles sont les autres pistes pour remédier à la surpopulation carcérale latente?

05.04 Bert Schoofs (Vlaams Belang): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, iedereen heeft het probleem al geschetst. Er is een cellentekort. Op korte termijn lijkt er geen oplossing voorhanden te zijn, zeker nu de Nederlanders weigeren om de cellen, die zij in bovental hebben, aan ons te verhuren.

Daarstraks hebt u bij uw toelichting op de beleidsverklaring de vergelijking met Nederland gemaakt. Er is natuurlijk een groot verschil: in Nederland heeft men meer dan voldoende cellen. Bij ons is dat niet het geval.

Ik heb dan ook twee vragen. Waarom wilt u, om het tekort op korte termijn op te vangen, de inzet van bajesboten niet overwegen? Zo nee, hoe wilt u dat tekort op korte termijn dan wel wegwerken?

05.05 Minister Jo Vandeurzen: Collega's, met alle respect want u stelt mij terechte vragen maar ik hoop dat u ook begrijpt dat het meerjarenplan voor de gevangenis capaciteit is gebaseerd op het regeerakkoord en dat het moet passen in een meerjarenbegroting die voor een belangrijk stuk is gebaseerd op de begroting 2008. U hebt al gezien dat ik daarvoor al een aantal personeelsinitiatieven heb genomen. Dit is een beslissing die niet wordt genomen door de minister van Justitie maar door de regering.

Vanuit mijn administratie zijn er uiteraard becijferde voorstellen waarbij onderhandelingen worden gevoerd met de Regie der Gebouwen. Zoals ik in mijn uiteenzetting over de beleidsnota heb gezegd, staat in de beleidsnota dat wij in de loop van 2008 de optie nemen. Ik zal zelfs concreter zijn: de volgende weken zal ik het dossier in de Ministerraad brengen en zullen we ter zake een beslissing nemen.

Dit is geen kwestie van niet willen antwoorden maar gewoon de materiële organisatie van de besluitvorming die deze weg veronderstelt. Ik kan u alleen maar zeggen dat de regering enkele weken geleden is geïnstalleerd. Een van de eerste dossiers met een meerjarenperspectief waarover zij zal beslissen, zal het dossier zijn over de gevangenis capaciteit.

Pour ce qui concerne les questions relatives aux réactions des responsables aux Pays-Bas, des contacts ont été pris entre les administrations pénitentiaires belge et néerlandaise, mais rien n'a été décidé au niveau politique. Il s'agissait plutôt de réflexions, de recherches de pistes, de solutions transitoires avant de pouvoir disposer d'une capacité structurellement adaptée à nos besoins, ce à quoi je m'emploie dès maintenant en concertation avec mon collègue des Finances qui a la Régie des Bâtiments dans ses attributions.

De mon côté, j'ai évidemment des contacts avec mon collègue aux Pays-Bas, également avec le secrétaire d'État responsable de l'exécution des peines aux Pays-Bas. À mon avis, vu la réaction de l'administration néerlandaise, la discussion sur ce dossier est actuellement close.

La deuxième question est de savoir ce que nous ferons des bateaux. Il s'agit là aussi d'une hypothèse qui n'a pas été retenue pour diverses raisons. La vie sur ces bateaux ne peut s'appliquer qu'à des détenus placés pour une durée relativement courte de six mois au maximum. Des problèmes de sécurité se posent, en cas d'incendie notamment. Ce système plus coûteux que le système pénitentiaire classique a été mis en cause par le Comité de prévention de la torture lors de sa visite aux Pays-Bas.

Ik wil u toch signaleren dat het Europees Comité voor de Preventie van Mishandeling en Inhumane en Vernederende behandelingen van de Raad van Europa deze boten in Nederland heeft bezocht en heeft geadviseerd tot sluiting ervan.

Een Nederlandse rechtbank heeft ooit beslist dat het verblijf daarop niet langer dan zes maanden mocht duren en dat een langer verblijf ongeoorloofd was. Ik veroorloof mij toch te zeggen dat dit, wat betreft de werkomstandigheden voor het personeel, ook vragen oproept.

Bovendien moet aan de kade een hele infrastructuur worden ingericht en dit alles maakt dat dit een heel dure aangelegenheid wordt.

Dat is de reden waarom we deze piste niet weerhouden. Het geeft alleen maar aan dat we werkelijk alles proberen bekijken wat kan leiden tot een duurzame oplossing.

Als een aantal initiatieven wordt onderzocht en dit media-aandacht krijgt, illustreert dit dat men alles bekijkt om na te gaan wat een coherent en goed voorstel kan zijn.

05.06 Josée Lejeune (MR): Monsieur le ministre, je vous remercie pour votre réponse. Je voudrais néanmoins rappeler que la surpopulation carcérale constitue évidemment une problématique très importante. Toutefois, vous avez rappelé que le gouvernement n'avait pas encore examiné ce dossier et allait le prendre à bras-le-corps en vue d'y trouver des solutions. Je reviendrai donc ultérieurement sur la question. Estimez-vous que le gouvernement et votre département auront, d'ici quelques mois, des positions claires pour tenter d'avancer au niveau de cette politique?

05.07 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen!): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij met de bevestiging dat u de piste van de gevangenisboten niet zult volgen. Ik begrijp ook dat u zegt dat wij nog een beetje geduld moeten hebben. Het zal nog een paar weken duren voor u met het actieplan komt.

Op de persconferentie gisteren hebt u echter al gesproken over twee nieuwe gevangenissen. Dat hebben wij vandaag niet gehoord. Als ik de kranten mag geloven, hebt u gesproken over twee gevangenissen die zouden worden gebouwd binnen de twee jaar nadat de vergunning is verkregen. Blijkbaar is er toch al iets meer concrete informatie beschikbaar voor de pers, maar misschien nog niet voor de commissie.

Ik leid daaruit af dat die 1.500 nieuwe plaatsen, die u en uw partij hadden beloofd, niet zullen worden gecreëerd tijdens deze legislatuur, zeker niet binnen de twee jaar, en dat de gemaakte verkiezingsbeloften nu onuitvoerbaar blijken te zijn.

Ik zal natuurlijk heel nieuwsgierig zijn naar het plan dat eraan komt. Misschien zult u mij toch verrassen met 1.500 nieuwe plaatsen binnen de twee jaar. Ik ben heel benieuwd daarnaar.

05.08 Kattrin Jadin (MR): Tout d'abord je suis contente d'apprendre que la piste des bateaux-prisons – pour les nommer ainsi – ne sera finalement pas retenue.

Par ailleurs, je reviens à la première remarque que le ministre a formulée concernant l'investissement nécessaire pour pallier la surpopulation carcérale. Vous savez tout aussi bien que moi – et je pense être bien au courant de ce dossier – que ce problème ne date pas d'hier. Je sais que des efforts ou des embryons d'effort ont déjà été consentis en la matière.

Meerjarenplannen bestaan reeds en de idee is niet nieuw.

C'est au moins une des pistes à propos de laquelle j'aurais voulu vous voir répondre. Vous ne l'avez pas fait aujourd'hui. Tout comme mes collègues je reviendrai sur cette question dans les très prochaines semaines.

Je vous remercie tout de même pour votre réponse.

05.09 Bert Schoofs (Vlaams Belang): Mevrouw de voorzitter, ik ben blij een andere stem in het kapittel te laten horen. Wij zijn duidelijk voorstander van de bajesboten. Er moet afschrikking zijn. De perceptie van straffeloosheid blijft op die manier bij de bevolking bestaan. In Nederland heeft men ze ingezet. Het is wel mogelijk dat een Europees Comité daarover opmerkingen en adviezen geeft. In elk geval is Nederland daarvan gedurende lange tijd niet onder de indruk geweest.

Wij kunnen alleen maar hopen dat er cellen bijkomen. Op dat punt treed ik de collega van Groen! bij. Iedereen zal dat wel hopen. Iedereen onderkent het probleem. Op korte termijn zal er echter geen soelaas komen. Wat gebeurt er dan? Voor de kortgestraften wordt niets gedaan. U hebt het zelf in uw betoog gezegd, mijnheer de minister. Dat heeft ook te maken met het uitstel met betrekking tot de indicatie van die wet dat nu wordt verleend en waarover wij het volgende week in de bespreking van de beleidsverklaring zullen hebben. De straffeloosheid op dat vlak zal gedurende een paar jaar dus gewoon blijven bestaan. Dat is iets waarop u gedurende een meerjarentermijn zult worden afgerekend.

05.10 Minister Jo Vandeurzen: Mevrouw de voorzitter, zoals werd opgemerkt is er inderdaad sprake van twee instellingen voor geïnterneerden. Er is sprake van twee instellingen voor jeugddelinquenten. Dat zijn zaken die u niet meer zullen verrassen als het meerjarenplan wordt voorgesteld.

05.11 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen!): Mevrouw de voorzitter, voor alle duidelijkheid en voor het verslag, de vertegenwoordiger van het Vlaams Belang zegt dat hij zich bij mij aansluit. Ik heb een vaststelling gedaan over de 1.500 plaatsen. Ik heb dat niet betreurd, want ik ben geen voorstander voor 1.500 plaatsen. Ik stel slechts vast en toets dat aan de beloften van de minister. Ik heb daarover dus geen appreciatie uitgesproken en ik ben zeker geen voorstander daarvan.

05.12 Bert Schoofs (Vlaams Belang): Ik denk dat ik met de collega alleen enkele vaststellingen zal delen, maar ideologisch zullen we nooit overeenkomen. Ik hoef mij daarover geen illusies te maken, u ook niet, maar ik maak mij daarover alleszins geen zorgen.

05.13 Minister Jo Vandeurzen: Men zal het mij niet kwalijk nemen dat ik naar aanleiding van uw tussenkomst, mijnheer Van Hecke, uw vraag er nog eens bijneem. Wij zijn toch in een fase van gedeelde consensus over het feit dat wij capaciteit zullen moeten bouwen, want uw vragen waren: hoe gaat u de beloofde 1.500 extra gevangenisplaatsen realiseren en de overbevolking wegwerken? U verwijst naar de pijnlijke realiteit enzovoort.

Ik heb dat vanmorgen gezegd en vanmiddag herhaald. Ik ga daarover geen misverstanden laten bestaan. Het debat over de bijkomende capaciteit is gedurende een lange periode een debat geweest over de vraag of gevangenisstraf een adequate reactie is en of wij niet naar andere methoden moesten zoeken om gevangenisstraf te vermijden. Ik ben het daarmee allemaal eens. Alleen zeg ik dat het voor de een niet rap genoeg, niet genoeg of te weinig zijn. Ik ga echter ook niet mee in de redenering dat het niet mogelijk is om die investeringen te doen. Die redenering heeft in ons land immers geleid tot een gevangenisstelsel dat in sommige situaties op het inhumane af is.

Ik zal dus niet meegaan in de redenering dat ik repressief ben geworden omdat ik de gevangenisbouw uitbouw. Dat heeft er niks mee te maken.

Het op een normale manier in de gevangenissen onderbrengen van de huidige populatie, het securiseren wat voor de samenleving moet worden gesecuriseerd en aandacht hebben voor reïntegratie, veronderstellen een capaciteitsuitbreiding.

Ik zie het debat, waarin iedereen mij zal willen overtuigen van het feit dat het een verkeerde keuze is, al aankomen. Zij zullen er niet in slagen mij van mijn overtuiging af te brengen. Ik wil graag discussiëren over een maand of over twee maanden. Echter, dat wij de capaciteit zullen uitbreiden, is voor mij essentieel en een deel van het strafuitvoeringsbeleid dat wij de komende jaren zullen voeren.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.